

**การพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมด้วยวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือของ  
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์  
วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา**

**The Development of Moral and Ethical Behavior Based on Cooperative  
Learning of Grade 4 Students, Kasetsart University Laboratory School  
Kampaeng Saen Campus Educational Research and Development Center**

เพ็ญพิศ กมลสุขยูนยอง<sup>1</sup> และ อัญชุลีกร เมืองบุรี<sup>2\*</sup>

Penpit Kamolsukyonyong<sup>1</sup> and Anchuleekorn Meangburee<sup>2\*</sup>

(วันรับบทความ : 30 พฤษภาคม 2566/วันแก้ไขบทความ : 4 สิงหาคม 2566 /วันตอบรับบทความ : 10 ตุลาคม 2566)

(Received Date : Apr 30<sup>th</sup>, 2023 / Revised Date : Aug 4<sup>th</sup>, 2023 / Accepted Date : Oct 10<sup>th</sup>, 2023)

**บทคัดย่อ**

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 2) เปรียบเทียบพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมด้วยวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 3) ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เครื่องมือการวิจัย คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือในวิชาการงานอาชีพ 2) แบบประเมินพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรม 3) แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน 4) แบบสัมภาษณ์นักเรียน 5) แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครอง เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 120 คน ปีการศึกษา 2565 และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 120 คน สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติค่าที่

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ทั้งนักเรียนและผู้สอนเป็นผู้ประเมิน ทั้ง 8 ด้าน คือ ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความมีวินัย ด้านใฝ่เรียนรู้ ด้านอยู่อย่างพอเพียง ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ด้านมีจิตสาธารณะ และด้านรักความเป็นไทย อยู่ในระดับมากที่สุด

<sup>1</sup> โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน Email: penpit.k@ku.th

<sup>1</sup> Kasetsart University Laboratory School Kamphaeng Saen Campus Educational Research and Development Center, Faculty of Education and Development Sciences, Kasetsart University Email: penpit.k@ku.th

<sup>2</sup> โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน Email: anchuleekorn.m@ku.th

<sup>2</sup> Kasetsart University Laboratory School Kamphaeng Saen Campus Educational Research and Development Center, Faculty of Education and Development Sciences, Kasetsart University Email: anchuleekorn.m@ku.th

\* ผู้ติดต่อหลัก Email: anchuleekorn.m@ku.th

\* Corresponding author Email: anchuleekorn.m@ku.th

2) ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมทั้ง 8 ด้าน ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ทั้งนักเรียนและคุณครูเป็นผู้ประเมินสูงกว่าก่อนเรียน ในทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 3) ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือในภาพรวม อยู่ในระดับมาก

**คำสำคัญ :** พฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรม, การเรียนรู้แบบร่วมมือ, วิชาการงานอาชีพ

### Abstract

The research objectives were as follows: 1) Study the moral and ethical behavior level of grade 4 students. 2) to compare moral and ethical behavior through cooperative learning methods of grade 4 students, and 3) Study parents' opinions regarding students' moral and ethical behavior after receiving instruction through a cooperative learning plan. Research instruments were 1) a Cooperative learning plan in the subject of home economics, 2) a Moral and ethical behavior assessment form, 3) a Student behavior observation form, 4) a Student interview form, and 5) a Parent opinion questionnaire. Data was collected from the sample group, which consisted of 120 grade 4 elementary school students for the 2022 academic year and 120 parents of the students. The statistics used were mean, standard deviation, and t-test.

The research results were as follows: 1) The level of moral and ethical behavior of grade 4 students after receiving instruction through a cooperative learning plan, as evaluated by both students and instructors across all eight areas, including patriotism, integrity, discipline, a love for learning, living sufficiency, commitment to work, public spirit, and passion for being Thai, is at the highest level. 2) The results of comparing moral and ethical behavior across all eight areas using cooperative learning methods of grade 4 students after being taught with a cooperative learning plan showed that both students and instructors evaluated the behavior significantly higher than before the learning in all areas at a statistical significance level of 0.05. 3) Parents have a favorable opinion regarding students' moral and ethical behavior after receiving instruction through a cooperative learning plan, overall at a high level.

**Keyword :** Moral and Ethical Behavior, Cooperative learning, Home Economics

### บทนำ

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถมีคุณธรรมจริยธรรมนำพาชีวิตให้มีความสุขสมบูรณ์ และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข จึงได้มีการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน พร้อมตัวบ่งชี้วัดพฤติกรรม และเกณฑ์การให้คะแนน ไว้ในหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (Office of the National Education Commission, 2002) โดยในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ฉบับล่าสุดได้มีการปฏิรูปการศึกษาต้องการให้คนไทยทุกคนได้มี

การศึกษาตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีการพัฒนาผู้เรียนให้มีความเจริญเติบโตทั้งด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา การจัดการเรียนการสอนควรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ อยากเรียนรู้ รวมทั้งจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับบุคลิกภาวะของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ พร้อมทั้งมีสมรรถนะในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 บนพื้นฐานหลักเศรษฐกิจพอเพียง ตามพระราชดำริสององค์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ที่ยึดทางสายกลาง พอเหมาะพอควร รู้ประมาณตนตามฐานะความเป็นอยู่ของตนเอง ให้คนไทยทุกคนมีความสุข พึ่งพาตัวเองได้ สามารถนำความรู้เทคโนโลยีสมัยใหม่ มาใช้ควบคู่กับการมีคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เช่น ความซื่อสัตย์ ความขยัน มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ รักความเป็นไทยไว้ อยู่อย่างพอเพียง สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างมีความสุข (Office of the Education Council, 2017)

ในขณะที่โลกในศตวรรษที่ 21 ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้แพร่หลายอย่างรวดเร็ว ผ่านอินเทอร์เน็ต มีเครื่องมืออุปกรณ์ในการเข้าถึง เช่น โทรศัพท์มือถือ iPad คอมพิวเตอร์ การหลงใหลของวัฒนธรรมเข้าผ่านช่องทางสื่อต่าง ๆ การรับรู้การเรียนรู้เกิดขึ้นได้อย่างไม่มีข้อจำกัดทั้งในด้านเวลาสถานที่ เป็นเหตุให้ผู้เรียนไม่ว่าจะเป็นวัยใด เพศใด ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ พัฒนาตัวเองให้มีความรู้ความสามารถได้แต่สิ่งที่ตรงกันข้ามคือ ทำให้วิถีชีวิตค่านิยมเกิดการเปลี่ยนแปลงไปและได้เบี่ยงเบนไปจากหลักศีลธรรมจริยธรรมที่ฝังงอกของคนไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เรียนที่เป็นเยาวชนซึ่งเป็นอนาคตของชาติ ได้รับวัฒนธรรมต่างชาติที่หลงใหลเข้ามาพร้อมกับความเจริญทางด้านเทคโนโลยี โดยขาดการพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบประกอบกับการไม่เป็นแบบอย่างที่ดีของบุคคลในสังคม (Aungurasiri, 2018) อีกทั้งระบบการศึกษาปัจจุบันสนับสนุนให้ผู้เรียนมีการแข่งขันกันมากขึ้น การเข้ามหาวิทยาลัยที่ดีต้องคัดเลือกจากคะแนนสอบที่สูงที่สุด ทำให้ผู้เรียนต้องแข่งกันกวาดวิชาแข่งกันเรียน เป็นผลให้มีความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากขึ้น หากการคัดเลือกผู้เรียนเข้าสู่มหาวิทยาลัยหากมีการคัดเลือกคนดีเข้าไปเรียนแทนที่จะเลือกเฉพาะคนเก่งเท่านั้น ก็จะทำให้คนดีนั้นสอนง่ายมาก และจะสอนคนดีให้กลายเป็นคนเก่งยิ่งง่ายเข้าไปอีกเพราะคนดีจะเป็นคนเก่งได้โดยอัตโนมัติ เนื่องจากเขาไม่ฝักใฝ่ในอบายมุขเขาจึงขยันเรียน ตั้งใจเรียนมุ่งมั่นศึกษาดังนั้นคนดีจึงไม่เสียเวลาในชีวิตของตนไปโดยเปล่าประโยชน์ (Jumsai Na Ayutthaya, 2010)

อย่างไรก็ตามการขาดคุณธรรมของผู้เรียนมีผลเสียหลายด้านไม่เฉพาะแต่ด้านจิตใจและสังคม แต่ยังมีส่งผลกระทบต่อชีวิตทั้งหมดของพวกเขา การสนับสนุนและศึกษาการพัฒนาคุณธรรมของผู้เรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการใช้ชีวิตอย่างมีคุณธรรมซึ่งถือว่าเป็นคนที่สมบูรณ์แบบทั้งความรู้และจริยธรรม ซึ่งสถาบันการศึกษามีบทบาทและความสำคัญในการสนับสนุนและพัฒนาจริยธรรมให้แก่ผู้เรียน โดยจัดการเรียนการสอนสร้างสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศในการกระตุ้นให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน (Sriplang & Hoksuwan, 2015) ซึ่งสุชาติ นันทะไชย (Nantachai, 2004) กล่าวว่า จริยธรรมมีความสำคัญและมีประโยชน์ทั้งในการดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคลและต่อสังคมโดยรวมในการที่จะสร้างความชื่นชม การยอมรับนับถือและความสุขความเจริญ นอกจากนี้ พระมหาชานนท์ ชัยมงคล (Chaimongkol, 2018) ได้กล่าวถึงลักษณะของจริยธรรม คือ การประพฤติปฏิบัติของตนเองในด้าน ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความมีเหตุผล ความกตัญญูกตเวที การรักษาระเบียบวินัย ความเสียสละความสามัคคี การประหยัด ความยุติธรรม ความอุทิศ และความเมตตา เพื่อให้เกิดความเจริญแก่ตนเองและส่วนรวม ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อนมนุษย์ในสังคมเดียวกัน การที่จะปฏิบัติให้เป็นไปเช่นนั้นได้ผู้ปฏิบัติจะต้องรู้ว่าสิ่งใดถูก สิ่งใดผิด บุคคลที่

มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนให้ผู้เรียนได้ถึงจุดหมายปลายทาง เริ่มต้นมาจากครอบครัว พ่อแม่ และครู ผู้ที่  
ทำหน้าที่การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมเริ่มต้นได้ตั้งแต่เยาว์วัย

จะเห็นได้ว่าการมีคุณธรรมจริยธรรมนั้นเป็นกลไกทางสังคมที่ทำหน้าที่เป็นบรรทัดฐานของ การ  
ประพฤติปฏิบัติ เป็นสิ่งที่กำหนดว่าอะไรควรทำหรือไม่ควรทำไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่นและจะต้อง  
ปลูกฝัง ตั้งแต่เยาว์วัยให้เป็นคนดีมีคุณค่ามีประโยชน์เป็นพลังอันสำคัญที่จะขับเคลื่อนสังคม และประเทศชาติสู่  
การพัฒนาที่มั่นคงและยั่งยืน (Kittiwanno et al., 2010) อีกทั้ง คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์  
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีนโยบายการพัฒนาให้เป็น “คณะแห่งคุณธรรม” มีการพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรม  
จริยธรรมที่พึงประสงค์ทั้งในกลุ่มผู้บริหาร คณาจารย์บุคลากรและผู้เรียนโดยโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัย  
เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา รับนโยบายมากำหนดพฤติกรรมคุณธรรม  
จริยธรรมที่พึงประสงค์ (Phiromkham et al., 2016) ดังนั้น หากจะลงสู่การปฏิบัติเพื่อจะนำพาผู้เรียนให้มี  
คุณธรรมจริยธรรมและเกิดความผาสุกในสังคมได้นั้น ครูผู้ซึ่งเป็นบุคลากรที่สำคัญที่จำเป็นจะต้องมีการอบรมสั่ง  
สอนปลูกฝังให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมผ่านกระบวนการเรียนรู้ในวิชาต่าง ๆ ซึ่งมาตรฐานการเรียนรู้  
ในวิชาการงานอาชีพ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 กำหนดให้ผู้เรียนได้เข้าใจการ  
ทำงานและปรับปรุงการทำงานแต่ละขั้นตอน มีทักษะการจัดการ ทักษะการทำงานร่วมกัน ทำงานอย่างเป็น  
ระบบและมีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา  
ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรมและลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกใน  
การใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว (Bureau of Academic Affairs and  
Educational Standards, 2008)

ผู้วิจัยได้เห็นความสำคัญและความจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ  
(Cooperative Learning) การเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นทฤษฎีการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งที่สามารถนำมาพัฒนา  
พฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมได้ เนื่องจากรูปแบบการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนลงมือกระทำ ผู้เรียนได้  
ช่วยกันการวางแผนการทำงาน การทำกิจกรรมร่วมกัน ทำให้ผู้เรียนมีการพึ่งพาอาศัยกัน มีการทำงานร่วมกัน  
เป็นกลุ่ม มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบงานร่วมกันการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมีหลายรูปแบบผู้สอนสามารถ  
เลือกใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และความต้องการของตนเอง (Khaemani, 2007) ส่งเสริมความสัมพันธ์  
ทางบวก การแบ่งปัน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การประสานความคิดและแนวปฏิบัติที่ทุกฝ่ายยอมรับ พัฒนา  
ตนเองและนำจุดเด่นของแต่ละคนมาใช้ปฏิบัติงานในฐานะสมาชิกกลุ่มที่ดีเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จร่วมกัน  
สอดคล้องกับ ฆโนทัย บ่วงเพชร (Bongphas, 2019) กล่าวว่าจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม  
เล็ก ๆ สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือสนับสนุนซึ่ง  
กันและกัน ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม สมาชิกจะต้องวางแผนการทำงานด้วยกัน รับบทบาทหน้าที่ สมาชิกภายใน  
กลุ่มต้องร่วมมือกันทำงานเพื่อให้งานสำเร็จ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยและสนใจที่ใช้รูปแบบการ  
จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์  
วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา มาศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตาม  
คุณลักษณะอันพึงประสงค์8ประการซึ่งเป็นการวางรากฐานที่สำคัญที่จะช่วยพัฒนานักเรียนให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่  
ที่มีคุณภาพ สามารถใช้ทักษะชีวิตที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข พร้อม  
กันนั้นเป็นการสร้างสังคมที่มีจิตสำนึกที่ดีและยกระดับจิตวิญญาณให้สูงขึ้นต่อไป

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา จากการประเมินของนักเรียนและผู้สอน
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ก่อนและหลัง ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา หลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

### ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง  
ประชากร มี 2 กลุ่ม คือ 1) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา จำนวน 4 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 40 คน รวมจำนวนนักเรียน 160 คน และ 2) ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา จำนวน 160 คน  
กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการคำนวณขนาดตัวอย่างของยามานะ (Yamane, 1973) ผลการคำนวณได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 114 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยของการสุ่มตัวอย่าง ได้ 3 ห้องเรียน เท่ากับนักเรียน 120 คน ดังนั้นการวิจัยนี้จึงได้กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มนักเรียน จำนวน 120 คน และ 2) กลุ่มผู้ปกครองของนักเรียน จำนวน 120 คน
2. ขอบเขตด้านระยะเวลา การวิจัยในครั้งนี้ใช้ช่วงเวลาการจัดการเรียนการสอน คือ ภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2565 ระหว่างเดือนมิถุนายน – ตุลาคม 2565
3. ขอบเขตด้านเนื้อหา คือ พฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โดยประยุกต์จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 เรื่องการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมผ่านกระบวนการเรียนรู้ในวิชาการงานอาชีพ ประกอบด้วย 1) รักษาดี ศาสน์ กษัตริย์ 2) ความซื่อสัตย์ 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย และ 8) มีจิตสาธารณะ

### วิธีการดำเนินการวิจัย

#### 1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้รูปแบบการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Research) มีแบบแผนการวิจัย One Group Pretest - Posttest Design คือ

T1	X	T2
----	---	----

- เมื่อ T1 หมายถึง การประเมินพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมก่อนเรียน (Pre-test)  
X หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ  
T2 หมายถึง การประเมินพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมหลังเรียน (Post-test)

## 2. เครื่องมือการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 5 ประเภท คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือในวิชาการงานอาชีพ 2) แบบประเมินพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรม โดยประเมินแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ผู้เรียนประเมินตนเองเป็นรายบุคคล และผู้สอนประเมินนักเรียนเป็นรายบุคคล 3) แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน 4) แบบสัมภาษณ์นักเรียน 5) แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครอง

2.2 เกณฑ์การให้คะแนนและการแปลผลเครื่องมือการวิจัย ทั้งแบบประเมินพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมและแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครอง เป็นแบบมาตราวัดตัวเลือก 5 ระดับ คือ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด มีหลักเกณฑ์การแปลผล (Srisa-ard, 2013) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 0 -1.49 หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.3 คุณภาพของเครื่องมือ ได้จากการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือทั้ง 5 ประเภท ด้านความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ค่า IOC มีค่า 0.67-1.00 ทุกประเภท และแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครอง มีค่าความเชื่อมั่น ความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับ เท่ากับ 0.84

## 3. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

3.1 ประเมินพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือในวิชาการงานอาชีพกับนักเรียน (Pre - test) โดยประเมินแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ 1) ผู้เรียนประเมินตนเองเป็นรายบุคคล และ 2) ผู้สอนประเมินนักเรียนเป็นรายบุคคล ตรวจสอบเช็คความถูกต้องของข้อมูลและบันทึกคะแนนก่อนเรียน (สัปดาห์ที่ 1)

3.2 ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามแผนการสอนทั้ง 12 แผนพร้อมทั้งประเมินพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมโดยการสังเกตและบันทึกข้อมูลทุกสัปดาห์จนครบ 12 สัปดาห์

3.3 ผู้วิจัยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน และแบบสัมภาษณ์ ในขณะที่ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือในวิชาการงานอาชีพ ในแต่ละแผนการสอน จำนวน 12 แผน แผนละ 2 คาบ

3.4 ประเมินพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือในวิชาการงานอาชีพกับนักเรียน (Post - test) ด้วยแบบประเมินฉบับเดิม โดยประเมินแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ 1) ผู้เรียนประเมินตนเองเป็นรายบุคคล และ 2) ผู้สอนประเมินนักเรียนเป็นรายบุคคล เก็บรวบรวมตรวจสอบเช็คความถูกต้องของข้อมูลและบันทึกคะแนนหลังเรียน (สัปดาห์ที่ 12)

3.5 นำคะแนนที่ได้จากการประเมินพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรม (Pre - test) และหลังการเรียน (Post - test) มาวิเคราะห์และเปรียบเทียบตามวิธีการทางสถิติ

3.6 ส่งแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน หลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือในวิชาการงานอาชีพ โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 120 คน โดยเก็บข้อมูลผ่านแอปพลิเคชัน กูเกิลฟอร์ม (Google Forms)

#### 4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติค่า t-test dependent

#### ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิต แห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา จากการประเมินของนักเรียนและผู้สอน ก่อนและหลัง ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ได้มาจากแบบประเมินนักเรียนเป็นรายบุคคล มีประเด็นการประเมิน 8 ด้าน ดังตารางที่ 1-2

ตารางที่ 1 ระดับพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ในแต่ละด้าน นักเรียนเป็นผู้ประเมินตนเอง

พฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรม	ก่อนเรียน (n=120)			หลังเรียน (n=120)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	4.36	0.74	มาก	4.76	0.42	มากที่สุด
2) ความซื่อสัตย์	4.33	0.92	มาก	4.88	0.21	มากที่สุด
3) ความมีวินัย	4.53	0.61	มาก	4.81	0.25	มากที่สุด
4) ใฝ่เรียนรู้	4.21	0.70	มาก	4.78	0.35	มากที่สุด
5) อยู่อย่างพอเพียง	4.33	0.84	มาก	4.83	0.27	มากที่สุด
6) มุ่งมั่นในการทำงาน	4.39	0.64	มาก	4.78	0.35	มากที่สุด
7) จิตสาธารณะ	4.43	0.78	มาก	4.67	0.53	มากที่สุด
8) รักความเป็นไทย	4.27	0.70	มาก	4.87	0.26	มากที่สุด
รวม	<b>4.35</b>	<b>0.57</b>	<b>มาก</b>	<b>4.81</b>	<b>0.18</b>	<b>มากที่สุด</b>

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากนักเรียนเป็นผู้ประเมินตนเอง พบว่าคะแนนเฉลี่ยของระดับพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมทั้ง 8 ด้าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สูงกว่าก่อนเรียน โดยมีรายละเอียดแต่ละด้าน คือ ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ การทดสอบก่อนเรียนอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.36, S.D.= 0.74$ ) และการทดสอบหลังเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.76, S.D.= 0.42$ ) ด้านความซื่อสัตย์ การทดสอบก่อนเรียนอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.33, S.D.= 0.92$ ) และการทดสอบหลังเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.88, S.D.= 0.21$ ) ด้านความมีวินัย การทดสอบก่อนเรียนอยู่ในระดับมาก

( $\bar{X}$  = 4.53, S.D.= 0.61) และการทดสอบหลังเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X}$  = 4.81, S.D.= 0.25) ด้านใฝ่เรียนรู้ การทดสอบก่อนเรียนอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 4.21, S.D.= 0.70) และการทดสอบหลังเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X}$  = 4.78, S.D.= 0.35) ด้านอยู่อย่างพอเพียง การทดสอบก่อนเรียนอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 4.33, S.D.= 0.84) และการทดสอบหลังเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X}$  = 4.83, S.D.= 0.27) ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน การทดสอบก่อนเรียนอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 4.39, S.D.= 0.64) และการทดสอบหลังเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X}$  = 4.78, S.D.= 0.35) ด้านจิตสาธารณะ การทดสอบก่อนเรียนอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 4.43, S.D.= 0.78) และการทดสอบหลังเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X}$  = 4.67, S.D.= 0.53) และด้านรักความเป็นไทย การทดสอบก่อนเรียนอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 4.27, S.D.= 0.70) และการทดสอบหลังเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X}$  = 4.87, S.D.= 0.26)

**ตารางที่ 2** ระดับพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ในแต่ละด้าน ผู้สอนเป็นผู้ประเมิน

พฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรม	ก่อนเรียน (n=120)			หลังเรียน (n=120)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	4.15	0.89	มาก	4.58	0.57	มากที่สุด
2) ความซื่อสัตย์	4.26	0.92	มาก	4.65	0.60	มากที่สุด
3) ความมีวินัย	4.26	0.83	มาก	4.64	0.44	มากที่สุด
4) ใฝ่เรียนรู้	4.03	0.83	มาก	4.52	0.54	มากที่สุด
5) อยู่อย่างพอเพียง	4.10	0.95	มาก	4.60	0.51	มากที่สุด
6) มุ่งมั่นในการทำงาน	4.21	0.87	มาก	4.61	0.50	มากที่สุด
7) จิตสาธารณะ	4.22	0.84	มาก	4.61	0.53	มากที่สุด
8) รักความเป็นไทย	4.15	0.82	มาก	4.63	0.53	มากที่สุด
รวม	<b>4.17</b>	<b>0.70</b>	<b>มาก</b>	<b>4.60</b>	<b>0.38</b>	<b>มากที่สุด</b>

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้สอนเป็นผู้ประเมิน พบว่าคะแนนเฉลี่ยของระดับพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมทั้ง 8 ด้าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือสูงกว่าก่อนเรียน โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้าน คือ ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ การทดสอบก่อนเรียนอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 4.15, S.D.= 0.89) และการทดสอบหลังเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X}$  = 4.58, S.D.= 0.57) ด้านความซื่อสัตย์ การทดสอบก่อนเรียนอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 4.26, S.D.= 0.92) และการทดสอบหลังเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X}$  = 4.65, S.D.= 0.60) ด้านความมีวินัย การทดสอบก่อนเรียนอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 4.26, S.D.= 0.83) และการทดสอบหลังเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X}$  = 4.64, S.D.= 0.44) ด้านใฝ่เรียนรู้ การทดสอบก่อนเรียนอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 4.03, S.D.= 0.83) และการทดสอบหลังเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X}$  = 4.52, S.D.= 0.54) ด้านอยู่อย่างพอเพียง การทดสอบก่อนเรียนอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 4.10, S.D.= 0.95) และการทดสอบหลังเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X}$  = 4.60, S.D.= 0.51) ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน การทดสอบ



ก่อนเรียนอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 4.21, S.D.= 0.87) และการทดสอบหลังเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X}$  = 4.61, S.D.= 0.50) ด้านจิตสาธารณะ การทดสอบก่อนเรียนอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 4.22, S.D.= 0.84) และการทดสอบหลังเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X}$  = 4.61, S.D.= 0.53) และด้านรักความเป็นไทย การทดสอบก่อนเรียนอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 4.15, S.D.= 0.82) และการทดสอบหลังเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X}$  = 4.63, S.D.= 0.53)

2. ผลการเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ก่อนและหลัง ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ จากแบบประเมินพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรม โดยผู้สอนเป็นผู้ประเมินและนักเรียนประเมินตนเอง ก่อนและหลัง การจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ดังตารางที่ 3-4

**ตารางที่ 3** ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือในภาพรวม  
นักเรียนเป็นผู้ประเมินตนเอง

การทดสอบ	n	$\bar{X}$	S.D.	t test	sig
ก่อนเรียน	120	4.35	0.57	-6.851	.000*
หลังเรียน	120	4.81	0.18		

หมายเหตุ \* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากนักเรียนเป็นผู้ประเมินตนเอง พบว่าคะแนนเฉลี่ยของระดับพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในภาพรวม หลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

**ตารางที่ 4** ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือในภาพรวม  
ผู้สอนเป็นผู้ประเมิน

การทดสอบ	n	$\bar{X}$	S.D.	t test	sig
ก่อนเรียน	120	4.17	0.70	-4.301	.000*
หลังเรียน	120	4.60	0.38		

หมายเหตุ \* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้สอนเป็นผู้ประเมิน พบว่าคะแนนเฉลี่ยของระดับพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในภาพรวม หลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือจากแบบสอบถามความคิดเห็นต่อพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียน หลังเรียนเรียนรู้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ดังตารางที่ 5

**ตารางที่ 5** ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน

รายการ	ระดับความคิดเห็น (n=120)		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ
1. นักเรียนแจ้งผู้ปกครองทุกครั้งเมื่ออาจารย์สั่งให้นำอุปกรณ์มาทำกิจกรรมที่โรงเรียน	4.64	0.64	มากที่สุด
2. นักเรียนเตรียมวัสดุอุปกรณ์การเรียนครบตามที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่ม	4.76	0.62	มากที่สุด
3. นักเรียนได้ค้นคว้าหาความรู้ก่อนมาเรียนจากการดูยูทูป จากการสอบถามผู้ปกครองหรือช่องทางอื่นๆ	4.10	0.90	มาก
4. นักเรียนได้ปรึกษาพูดคุยกับเพื่อนๆภายในกลุ่มผ่านช่องทางต่างๆเพื่อวางแผนเตรียมงานกันล่วงหน้า	4.46	0.84	มาก
5. นักเรียนพูดคุยปรึกษางานกับเพื่อนๆภายในกลุ่มผ่านช่องทางต่างๆและยอมรับความคิดเห็นของสมาชิกภายในกลุ่มอย่างมีเหตุผลและเป็นประชาธิปไตย	4.56	0.74	มากที่สุด
6. นักเรียนเตรียมวัสดุอุปกรณ์การเรียนมาอย่างเหมาะสมและประหยัด	4.51	0.70	มากที่สุด
7. นักเรียนมีความมุ่งมั่นตั้งใจกระตือรือร้นอยากทำกิจกรรมในวิชาการงานอาชีพ	4.72	0.58	มากที่สุด
8. นักเรียนกลับไปเล่ากิจกรรมที่ทำงานร่วมกันกับเพื่อน ๆ ในกลุ่มด้วยความขัดแย้งกันและหาข้อสรุปไม่ได้	3.07	1.58	ปานกลาง
9. นักเรียนกลับไปเล่ากิจกรรมที่ทำงานร่วมกันกับเพื่อน ๆ ในกลุ่มด้วยความสนุกสนาน สามัคคีและมีความสุข	4.62	0.67	มากที่สุด
10. นักเรียนมีจิตอาสาเสนอตนเองในการเสียสละนำวัสดุ อุปกรณ์การเรียนเพื่อกลุ่มเป็นประจำ	4.55	0.63	มากที่สุด
11. นักเรียนได้นำความรู้ที่เรียนมาไปปฏิบัติต่อบ้าน เช่น การประกอบอาหาร	4.09	1.02	มาก
12. ผู้ปกครองได้ส่งเสริมสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการเรียนด้วยความเต็มใจ	4.79	0.53	มากที่สุด
13. ผู้ปกครองมีความพึงพอใจกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือในวิชาการงานอาชีพในระดับใด	4.69	0.49	มากที่สุด
รวม	4.43	0.47	มาก

จากตารางที่ 5 ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนพบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  =4.43) เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมาก 3 อันดับแรก คือ ผู้ปกครองได้ส่งเสริมสนับสนุนวัสดุในการเรียนด้วยความเต็มใจ ( $\bar{X}$  =4.79) รองลงมา คือ นักเรียนเตรียมวัตถุดิบอุปกรณ์การเรียนครบตามที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่ม ( $\bar{X}$  =4.76) และ นักเรียนมีความมุ่งมั่นตั้งใจกระตือรือร้นอยากทำกิจกรรมในวิชาการงานอาชีพ ( $\bar{X}$  =4.72) อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นักเรียนได้นำความรู้ที่เรียนมาไปปฏิบัติต่อที่บ้าน เช่น การประกอบอาหาร ( $\bar{X}$  =4.09) อยู่ในระดับมาก

### สรุปผล

1. ระดับพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา หลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ทั้งจากนักเรียนและผู้สอนเป็นผู้ประเมินสรุปว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมทั้ง 8 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมด้วยวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยนักเรียนเป็นผู้ประเมินตนเอง สรุปว่าระดับพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมทั้ง 8 ด้าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือสูงกว่าก่อนเรียน โดยมีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมทั้ง 8 ด้านหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมากเป็นอันดับแรก คือ ด้านความซื่อสัตย์ ( $\bar{X}$  =4.88) รองลงมา คือ ด้านรักความเป็นไทย ( $\bar{X}$  =4.87) ด้านอยู่อย่างพอเพียง ( $\bar{X}$  =4.83) ด้านความมีวินัย ( $\bar{X}$  =4.81) ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ( $\bar{X}$  =4.78) ด้านใฝ่เรียนรู้ ( $\bar{X}$  =4.78) ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ( $\bar{X}$  =4.76) และอันดับสุดท้ายด้านมีจิตสาธารณะ ( $\bar{X}$  =4.67) และโดยผู้สอนเป็นผู้ประเมิน สรุปว่าระดับพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมทั้ง 8 ด้าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมทั้ง 8 ด้าน หลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมากเป็นอันดับแรก คือ ด้านความซื่อสัตย์ ( $\bar{X}$  =4.65) รองลงมา คือ ด้านความมีวินัย ( $\bar{X}$  =4.64) ด้านรักความเป็นไทย ( $\bar{X}$  =4.63) ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน และด้านมีจิตสาธารณะ ( $\bar{X}$  =4.61) ด้านอยู่อย่างพอเพียง ( $\bar{X}$  =4.60) อยู่ในด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ( $\bar{X}$  =4.58) และอันดับสุดท้ายคือด้านใฝ่เรียนรู้ ( $\bar{X}$  =4.52)

3. ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนพบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือในภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมาก 3 อันดับแรก คือ ผู้ปกครองได้ส่งเสริมสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการเรียนด้วยความเต็มใจ รองลงมา คือ นักเรียนเตรียมวัตถุดิบอุปกรณ์การเรียนครบตามที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่ม และ นักเรียนมีความมุ่งมั่นตั้งใจกระตือรือร้นอยากทำกิจกรรมในวิชาการงานอาชีพ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นักเรียนได้นำความรู้ที่เรียนมาไปปฏิบัติต่อที่บ้าน เช่น การประกอบอาหาร อยู่ในระดับมาก

## อภิปรายผล

จากผลการศึกษาพบประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาในประเด็นดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาระดับพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทั้งจากนักเรียนและผู้สอนเป็นผู้ประเมิน หลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ได้มีการประพฤติปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงความถูกต้องดีงามทั้งภายในและภายนอก อันเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง จากการลงมือกระทำ เป็นผลให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในแต่ละด้านได้ เช่น กิจกรรมการประกอบอาหาร นักเรียนจะต้องวางแผนแบ่งงาน แบ่งความรับผิดชอบในการนำวัสดุ อุปกรณ์มาทำร่วมกัน ซึ่งจะต้องใช้ความร่วมมือและหลักประชาธิปไตยและนักเรียนทุกคนจะต้องรู้บทบาทหน้าที่ของตนเองและมีความรับผิดชอบต่อส่วนตัวและส่วนรวมพร้อมทั้งกลุ่มจะต้องร่วมมือกัน ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จตามเวลาและมีผลงานสำเร็จตามที่อาจารย์มอบหมายได้ สอดคล้องการศึกษาระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณธรรมจริยธรรมจากการจัดการเรียนการสอนวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี ที่สรุปว่าวิธีการสอนแบบจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบร่วมมือให้คะแนนในทุกด้านอยู่ในระดับสูง (Puachindanate, 2013) และสอดคล้องกับการศึกษาการจัดการเรียนรู้พลศึกษาแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคแบบเน้นการแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกมและแบบเน้นผลสัมฤทธิ์กลุ่มมีการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นเพิ่มขึ้น และมีแนวโน้มที่สามารถนำไปใช้จัดการเรียนรู้ในรายวิชาอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนที่มีความหลากหลายใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้กับผู้เรียนได้ (Bongphas, 2019)

2. ผลการศึกษาระดับพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือในวิชาการงานอาชีพ ในส่วนที่ผู้สอนเป็นผู้ประเมิน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยเป็นอันดับสุดท้ายคือ ด้านใฝ่เรียนรู้ ทั้งนี้เพราะวิชาการงานอาชีพเป็นวิชาที่เน้นการปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะมากกว่าการค้นคว้าข้อมูลเพื่อนำเสนอ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่านักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร มีระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับสุดท้าย คือ ด้านใฝ่เรียนรู้ เช่นกัน (Chatiyanon, 2018) โดยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการใฝ่รู้ สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ลำดับแรก ได้แก่ ด้านใฝ่เรียนรู้ มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNIM = 0.292) (Prasertsin, 2015) ซึ่งสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษาต่อไป

3. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา หลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือในวิชาการงานอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณารายละเอียดของผลการศึกษาในรายด้าน ทั้งจากนักเรียนและผู้สอนเป็นผู้ประเมินพบว่า ด้านที่มี

ค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับแรก คือ ด้านความซื่อสัตย์ แสดงให้เห็นว่านักเรียนได้แสดงพฤติกรรมที่บ่งบอกถึงความซื่อสัตย์ในขณะที่ทำกิจกรรมในชั้นเรียน เมื่อได้รับการชี้แจงจากครูผู้สอน นักเรียนเชื่อฟัง ทำตามจากกิจกรรมเมื่อครูตรวจเช็คอุปกรณ์ส่วนตัว นักเรียนพูดความจริง ไม่ก้าวก่ายสิทธิ์ของผู้อื่น ผลที่ตามมาคือไม่รับประทานอาหารในขณะที่ประกอบอาหาร ทำตามหน้าที่ที่รับผิดชอบไม่ก้าวก่ายผู้อื่นทำให้ทำงานอย่างมีความสุข ไม่ทะเลาะเบาะแว้ง ซึ่งสอดคล้องกับตัวชี้วัดคุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์ที่มีการแสดงออกถึงการยึดมั่นในความถูกต้องประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองและผู้อื่นทั้งกายวาจาใจ ผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริตคือผู้ที่ประพฤติตรงตามความเป็นจริงทั้งกายวาจาใจและยึดหลักความจริงความถูกต้องในการดำเนินชีวิตมีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการจัดทำผิดที่มีตัวชี้วัด คือ 1) ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองทั้งกายวาจาใจ และ 2) ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อผู้อื่นทั้งกาย วาจา ใจ โดยพฤติกรรมเหล่านี้ทำให้นักเรียนได้รับคำชื่นชมว่าเป็นเด็กดี นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง เป็นการปลูกฝังคุณลักษณะที่ดี เมื่อนักเรียนได้ฝึกทำงานเป็นนิสัยจะทำให้นักเรียนสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข อีกทั้งสอดคล้องกับหลักการสำคัญหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา พุทธศักราช 2565 ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นค่านิยมร่วมที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน อันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและจิตสำนึกเพื่อให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Suraworachet, 2017) ที่ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมความซื่อสัตย์ต่อตนเองของนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมความซื่อสัตย์ต่อตนเองของนักเรียนระดับประถมศึกษาหลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนา สูงกว่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนพบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือในวิชาการงานอาชีพในภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีความเฉลี่ยมาก 3 อันดับแรก คือ ผู้ปกครองได้ส่งเสริมสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการเรียนด้วยความเต็มใจ ( $\bar{X}$  =4.79) รองลงมา คือ นักเรียนเตรียมวัดพฤติอุปกรณ์การเรียนครบตามที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่ม ( $\bar{X}$  =4.76) และนักเรียนมีความมุ่งมั่นตั้งใจกระตือรือร้นอยากทำกิจกรรมในวิชาการงานอาชีพ อยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X}$  =4.72) ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินของครูผู้สอน ที่พบว่า นักเรียนทำงานที่ครูมอบหมายให้ทำงานสำเร็จ ทุ่มเททำงาน อุตุน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน และ พยายามแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นขณะทำงานได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X}$  =4.61) โดยสอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา พุทธศักราช 2565 ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นค่านิยมร่วมที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน มาตราฐานที่ 3 การมีส่วนร่วม มีจิตสาธารณะ นักเรียนมีโอกาสในการเรียนรู้ที่มีความเท่าเทียมกัน ได้รับการส่งเสริมความสามารถทางสังคมและการมีส่วนร่วมในการสร้างคุณค่าของตนเอง ครอบครัวและสังคม มีความกระตือรือร้น มุ่งมั่นในการทำงาน อันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและจิตสำนึกเพื่อให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก

## ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาค้นคว้าวิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมด้วยวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนช่วยในการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนได้ดี ดังนั้นหากต้องการพัฒนาให้นักเรียนมีคุณลักษณะเช่นใดก็ตามวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยกระบวนการกลุ่ม มาใช้จะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. จากผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรม ทั้ง 8 ด้านของนักเรียนมีการพัฒนาสูงขึ้นในระดับมากที่สุด แต่ด้านการใฝ่รู้เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย ควรเพิ่มกิจกรรมการค้นคว้าหาความรู้ เพื่อเน้นทักษะการถ่ายโยงการเรียนรู้บูรณาการ ให้พัฒนาไปอย่างต่อเนื่องเพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์นี้คงทนต่อไป

3. วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นปัจจัยส่งเสริมให้นักเรียนอยากทำกิจกรรมในชั้นเรียน ผู้ปกครองสามารถให้การสนับสนุนให้นักเรียนได้นำความรู้ที่เรียนมาไปปฏิบัติต่อที่บ้าน โดยผู้ปกครองจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ให้โอกาสนักเรียนได้ฝึก เช่น การทำอาหาร มีส่วนร่วมช่วยรับผิดชอบงานบ้านอย่างสม่ำเสมอ การเก็บของเมื่อเลิกเล่น เลิกใช้แล้ว เป็นการฝึกความมีวินัยให้กับเด็กอีกด้วย และการสร้างสื่อสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียน สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียน จะนำไปสู่ความไว้วางใจที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เต็มใจในการทำกิจกรรมร่วมกัน การอบรมเลี้ยงดูเด็กในทิศทางเดียวกัน ความร่วมมือที่ดีของผู้ปกครองกับโรงเรียนหรือครูนั้น จะช่วยพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรม อีกทั้งการพัฒนาพฤติกรรมนั้นต้องมีการส่งเสริม กระตุ้นอย่างต่อเนื่อง ทำอย่างสม่ำเสมอ ถ้าร่วมมือกัน ทำทั้งที่บ้านและโรงเรียน จะทำให้เด็กมีพฤติกรรมนั้นอย่างคงทน

ข้อเสนอแนะการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมด้วยวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียน ประถมศึกษาปีที่ 4 ต่อเนื่องถึงระดับประถมศึกษาปีที่ 6 อย่างน้อยปีการศึกษาละครั้ง เพื่อนำผลมาพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านคุณธรรมจริยธรรมให้มีความคงทนของพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมมากขึ้น

2. การใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือนี้ อาจใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบอื่นที่สอดคล้องกับความแตกต่างของผู้เรียน มาใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อให้มีแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มมากขึ้น

## เอกสารอ้างอิง

Aungurasiri, A. (2018). Moral Ethics and Development of Learners in Thailand 4.0. *Journal of Educational Innovation and Research*, 2(2), 81-91.

Bongphas, K. (2019). *The Effects of Physical Education Learning Management Using Cooperative Learning Techniques on Desirable Characteristics of Lower Secondary School Students* [Master of Education, Srinakharinwirot University].

Bureau of Academic Affairs and Educational Standards. (2008). Indicators and core learning content. Learning about careers and technology According to the basic education core curriculum. Bangkok: Agricultural Cooperative Federation of Thailand.

- Chaimongkol, C. (2018). *The Study of Moral and Ethical Development of Students at Anuban Wat Parinayok School Under Bangkok Primary Educational Service Area Office* [Master of Education, Krirk University].
- Chatiyanon, B. (2018). Study on the Desirable Characters of Students at The Demonstration School of Silpakorn University. *Veridian E-Journal, Silpakorn University, 11(3)*, 84-99.
- Jumsai Na Ayutthaya, A. (2010). *Virtue brings knowledge, revised edition*. Bangkok:Free Mind.
- Khaemani, T. (2007). *Teaching format: multiple choices*. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Kitiwanno, A., Chayasitthi, S., Sangwaro, S., & Sukjeen, A. (2010). Learning Strategies In Order To Develop Students' Morality and Ethics Though The Threefold. *Thammawit Journal, 2(2)*, 365-366.
- Nantachai, S. (2004). *Ethics and codes for teachers*. Bangkok: Department of Education Faculty of Education.
- Office of the Education Council . (2017). National Education Plan 2017 - 2036. Bangkok: Phrik whan Graphic. [translated]
- Office of the National Education Commission. (2002). National Education Act. Bangkok: Phrik whan Graphic.
- Phiromkham, B., Suwan, S., Poolsri, W., Kaewcharatwilai, T., Chumsai Na Ayutthaya, S., Krua-in, N., Chowpanich, K., Thongperm, O., Kanlueang, T., Udomsri, N., Thanatchayaitdej, P., Rasamee, S., Nukuntham, K., Soikhiri, T., Fakcharoenpol, W., Pupaniad, S., Chantrasukri, S., Srianantakom, S., Phoblarp, C., Chansi, P. (2016). *Development on ethics and desirable behaviors at Faculty of Education and Development Science*. Nakhon Pathom: Kasetsart University.
- Prasertsin, U. (2015). Needs Assessment for Developing the Eight Desired Characteristics of Secondary School Students. *Journal of Library and Information Science Srinakharinwirot University, 8(2)*, 56-68.
- Puachindanate, C. (2013). Co-operative Learning Experience Management in the Occupational Work and Technology Course on Learning Achievement and Moral Virtue of the Level of Grade 1 Students: Chulalongkorn University Demonstration School. *Journal of Education Studies, 41(4)*, 1-15.
- Sriplang, P., & Hoksuan, P. (2015). A Study for Developing Ethics of Students through the Use of Metacognition. *Journal of Nakhon Phanom University, 5(2)*, 7-16.
- Srisa-ard, B. (2013). Introduction to Research. 9th ed. Bangkok: Suweerivasarn.
- Suraworachet, A. (2017). *A Model of Self – Honesty Behavioural Development in Primary School Students using Participatory Action Research*. [Doctor of Philosophy in Educational Administration, Burapha University ].
- Yamane, T. (1973). Statistics: an introductory analysis. New York: Harper. & Row.